

Tämä on Energiaviraston sähköisesti allekirjoittama asiakirja.

Detta är ett dokument som har signerats elektroniskt av Energimyndigheten.

This is a document that has been electronically signed by the Energy Authority.

Asiakirjan päivämäärä on:

24.02.2022

Dokumentet är daterat:

24.02.2022

The document is dated:

24.02.2022

Esittelijä / Föredragande / Referendary

Nimi / Namn / Name:

Liisa Sinisammal

Pvm / Datum / Date:

24.02.2022

Ratkaisija / Beslutsfattare / Decision-maker

Nimi / Namn / Name:

Antti Paananen

Pvm / Datum / Date:

24.02.2022

Tämä asiakirja koostuu seuraavista osista:

- Kansilehti (tämä sivu)
- Alkuperäinen asiakirja tai alkuperäiset asiakirjat [Allekirjoitettu asiakirja alkaa seuraavalta sivulta. >](#)

Detta dokument består av följande delar:

- Titelblad (denna sida)
- Originaldokument [Det signerade dokumentet börjar på nästa sida. >](#)

This document contains:

- Front page (this page)
- The original document(s) [The signed document follows on the next page >](#)

24.2.2022

Lausunto U 17/2022 vp Valtioneuvoston kirjelmästä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi uusiutuvien kaasujen, maakaasun ja vedyn sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä (kaasumarkkina-asetus)

Eduskunnan talousvaliokunta on 18.2.2022 pyytänyt Energiaviraston asiantuntijaa kuultavaksi ja kirjallista asiantuntijalausuntoa U 17/2022 vp Valtioneuvoston kirjelmästä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi uusiutuvien kaasujen, maakaasun ja vedyn sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä (kaasumarkkina-asetus)

Energiavirasto lausuu U 17/2022 vp Valtioneuvoston kirjelmästä seuraavaa:

1 Johdanto

Euroopan komissio julkaisi 15.12.2021 kaasumarkkinapaketin, joka sisältää ehdotukset kaasumarkkina-asetuksesta, kaasumarkkinadirektiivistä ja metaaniasetuksesta. Valtioneuvosto on laatinut kaasumarkkina-asetuksesta U-kirjelmän eduskunnalle. Energiavirasto toteaa, että Valtioneuvoston U-kirjelmä on perusteltu, ja kokoaa hyvin Suomen kannan komission ehdottamaan kaasumarkkina-asetukseen.

Energiavirasto on koostanut lausuntonsa seuraavasti: kohdassa 2 Energiavirasto nostaa esiin ehdotetusta kaasumarkkina-asetuksesta näkemyksensä mukaan oleelliset kohdat, ja kertoo oman näkemyksensä ehdotettuun sääntelyyn sekä osittain myös Valtioneuvoston kantaan. Luvussa 3 Energiavirasto kokoaa näkemyksensä mukaan oleelliset kohdat Valtioneuvoston kannasta ja antaa oman näkemyksensä kyseisiin kannanottoihin.

2 Komission ehdotus kaasumarkkina-asetukseksi

Asetuksen määritelmässä syöttö- ja ottojärjestelmän määritelmään ehdotetaan muutosta, jonka mukaan jakeluverkot ja niihin liitetyt uusiutuvien ja vähähiilisten kaasujen tuotantolaitokset olisivat osa syöttö- ja ottojärjestelmää. Energiavirasto toteaa, että jakeluverkot sekä niihin liitetyt kaasujen tuotantolaitokset, kuten biokaasulaitokset, ovat Suomessa jo nyt osa syöttö-ottojärjestelmää, joten ehdotettu sääntelymuutos ei edellytä muutoksia Suomen kaasumarkkinaan.

Ehdotetussa kaasumarkkina-asetuksessa sääntely ulotetaan biometaaniin. Energiavirasto näkee tämän hyvänä edistysaskeleena, joka estää sääntelyn hajanaisuuden eri EU-maissa. Epäyhtenäinen sääntely voi johtaa epäyhtenäiseen toimintaan ja heikentää markkinoiden toimivuutta.

Kaasumarkkina-asetuksessa on biometaanin lisäksi nostettu jakeluverkonhaltijoiden asemaa ja merkitystä. Tämä liittyy siihen, että useat biokaasulaitokset ovat liittyneet jakeluverkkoon, ja sääntelyllä halutaan varmistaa, että kaikilla laitoksilla on yhtäläinen pääsy tukkimarkkinoille ja

24.2.2022

virtuaalliseen kauppapaikkaan (VTP:hen) riippumatta siitä ovatko ne liittyneet jakelu- vai siirto-verkkoon. Energiavirasto toteaa, että Suomen osalta jakeluverkoista on jo pääsy tukkumarkkinoille ja VTP:hen, joten ehdotettu sääntely ei siltä osin edellytä muutoksia Suomessa.

Asetusehdotuksen 8 artiklassa edellytetään, että LNG- ja varasto-operaattoreiden tulisi laatia vähintään joka toinen vuosi markkina-arvio uusiutuvien ja vähähiilisten kaasujen kysynnästä, jotka vaatisivat uusia investointeja terminaaleihin tai varastoihin. Tämä on kokonaan uusi artikla. Energiaviraston näkemyksen mukaan markkina-arvioiden toteuttaminen tällä aikataululla voi osoittautua ongelmaksi varsinkin pienillä LNG-toimijoilla. Kahden vuoden aikaraja on kohtuuttoman kova vaatimus, ottaen huomioon, että LNG-toimijat suunnittelevat toimintaansa pidemmällä tähtäimellä kuin kahden vuoden sykleissä.

Asetusehdotuksen 31 artiklan mukaan LNG- ja varasto-operaattoreiden tulee perustaa EU-tason alusta tietojen julkaisemiselle. Energiavirasto katsoo, että tämä lisäisi markkinoiden läpinäkyvyyttä ja näin ollen tukee tätä sääntelyehdotusta.

Asetusehdotuksessa esitetään voimassa oleviin säännöksiin sisältyviä valtuuksia laajempia ja yksilöidymiä valtuuksia komissiolle antaa verkkosääntöjä ja suuntaviivoja. Valtioneuvosto katsoo, että komissiolle delegoitavien toimivaltuuksien tulisi olla tarkkarajaisia, oikeasuhtaisia, tarkoituksenmukaisia ja hyvin perusteltuja. Energiavirasto tukee tätä Valtioneuvoston näkemystä.

Valtioneuvoston mukaan asetusehdotukseen sisältyy lisätehtäviä sääntelyviranomaisena toimivalle Energiavirastolle. Lisätehtävät edellyttävät Energiaviraston resurssien vahvistamista. Energiavirasto toteaa, että erityisesti uuden vetymarkkinan sääntelyn myötä Energiaviraston tehtävät lisääntyvät ja se tulee ottaa huomioon viraston resursseissa.

3 Valtioneuvoston kanta U-kirjelmässä

Valtioneuvosto suhtautuu lähtökohtaisesti myönteisesti kaasun sisämarkkinoiden kehittämiseen ja sisämarkkinoiden tiiviimpään integraatioon. Valtioneuvoston mukaan sisämarkkinoihin voitaisiin edetä alueellisten markkinoiden kautta. Erityisesti kansallisten ja alueellisten markkinoiden yhdistämistä toisiinsa tulisi helpottaa. Tämä edistäisi kaasun tukkumarkkinoiden ja eri kaasulähteiden kilpailun toimivuutta sekä toimitusvarmuutta. Energiavirasto tukee Valtioneuvoston kantaa edetä sisämarkkinoihin alueellisten markkinoiden kautta. Sääntelyn tulisi tukea alueellista markkinoiden yhdistämistä. Suomi on aktiivisesti mukana Suomen ja Baltian maiden kaasumarkkinoiden yhdistämisessä, ja siten Suomelle on tärkeää, että sääntely tukee alueellista yhteistyötä.

Valtioneuvoston mukaan puhtaan vedyn ja siitä tuotettavien polttoaineiden markkinat voivat olla tulevaisuudessa suomalaisille toimijoille potentiaalisesti olennaisen tärkeitä tuotannon ja kaupan kehittyessä. Valtioneuvosto pitää vetymarkkinoiden ja -infrastruktuurien operointia koskevia keskeisiä sääntelyehdotuksia hyvänä lähtökohtana vetymarkkinoiden sääntelylle. Valtioneuvosto kuitenkin painottaa, että vasta kehittymässä olevien vetymarkkinoiden osalta tulee pyrkiä välttämään ylimitoitettuja sääntelyratkaisuja, jotka loisivat perusteettomia esteitä uuden toimialan kehittymiselle. Energiavirasto tukee tätä Valtioneuvoston kantaa. Energiavirasto näkee vetymarkkinoiden sääntelyn hyvänä edistysaskeleena, joka estää sääntelyn hajanaisuuden eri EU-maissa. Energiavirasto toteaa myös, että EU-laajuinen sääntely tuo kehittyvälle markkinalle tarvittavaa näkyvyyttä suunniteltaessa investointeja. Näin ollen sääntelyn voidaan nähdä tukevan

24.2.2022

markkinan kehittymistä ja toimintaa, kunhan sääntely on mitoitettu oikein. Lisäksi Energiavirasto haluaa tuoda esille sen, että vetymarkkinoiden sääntely tuo Energiavirastolle lisätehtäviä markkinan kehittyessä, ja tämä tulee huomioida Energiaviraston resursseissa. Energiavirasto näkee vetymarkkinan sääntelyn tärkeänä myös regulaattoreiden yhtenäisen ja selkeän toiminnan kannalta.

Asetusehdotuksen 16 artiklassa esitetään biokaasulle alennuksia syöttöön, varastojen käyttöön ja rajanylityksiin. Valtioneuvosto kannattaa lähtökohtaisesti komission ehdotusta, jonka mukaan uusiutuvat ja vähähiiliset kaasut saavat tariffialennuksia verkoissa ja varastoissa. Valtioneuvosto katsoo, että ehdotettuja uusiutuvien ja vähähiilisten kaasujen kiinteitä alennusprosentteja tulee arvioida tarkemmin ennen kuin sitoudutaan velvoittavaan korkeaan tariffien alennukseen. Valtioneuvoston kirjelmässä todetaan, että kaasuasetus voi tältä osin muuttaa merkittävästi verkonhaltijan tuloja erityisesti jakeluverkoissa, joiden kulutuksen yksittäinen tuotantolaitos voi kattaa jopa pääosin. Tuottajien saamat tariffialennukset siirtyisivät tällöin loppuasiakkaiden kannettaviksi. Koska Suomessa on vain yksittäisiä jakeluverkkoon liittyneitä uusiutuvan kaasun tuottajia, vaikutukset kohdistuisivat yksittäisiin jakeluverkonhaltijoihin ja heidän verkkoihinsa liittyneisiin loppuasiakkaisiin. Energiavirasto tukee Valtioneuvoston kantaa arvioida tarkemmin tariffialennusten vaikutuksia.

Valtioneuvosto katsoo, että ACERille ehdotettujen uusien tehtävien ja toimivaltuuksien antamistarve tulee arvioida kultakin osin yksilöllisesti painottaen sitä, että tasapaino kansallisten sääntelyviranomaisten ja ACERin nykyisen roolin ja tehtävien välillä ei muutu merkittävästi eikä ehdotus siirrä merkittävästi toimivaltaa kansallisilta sääntelyviranomaisilta ACERille. Energiavirasto tukee tätä Valtioneuvoston kantaa ja pitää tärkeänä, että kansallisen sääntelyviranomaisen toimivalta ei kapene.